

RADNI ODNOSI

1. Radni odnos na određeno vrijeme koji se temelji na uzastopnim imenovanjima u javnoj zdravstvenoj ustanovi nije kao takav opravdan u slučaju stvarne potrebe za stalnim osobljem.

Iz obrazloženja:

M.E. P.L. bila je zaposlena u svojstvu privremenog statutarnog osoblja kao medicinska sestra u Sveučilišnoj bolnici u Madridu u razdoblju od 5. veljače do 31. srpnja 2009. godine. U skladu s odredbama članka 9., stavka 3. Okvirnog propisa u aktu o imenovanju navodi da je stekao opravdani razlog „pružanje određenih usluga privremene, povremene ili izvanredne naravi“ te je posao bio opisan kao „obavljanje aktivnosti u ovoj bolnici kako bi se osigurala zdravstvena skrb“.

Nakon isteka tog prvog ugovora o radu, imenovanje M.E. P.L. obnovljeno je sedam puta na temelju ugovora na određeno vrijeme od tri, šest, ili devet mjeseci, i ti su ugovori svaki put sadržavali istovjetni sadržaj, tako da je radni odnos M.E. P.L. bio neprekinut u razdoblju od 5. veljače 2009. do 31. ožujka 2013.

Prilikom zadnjeg navedenog ugovora o radu, koji se odnosi na razdoblje od 1. siječnja 2013. do 31. ožujka 2013., Consejería de Economía y Hacienda de la Comunidad de Madrid (Regionalno ministarstvo financija u Madridu, Špa-

njolska) donijela je odluku od 28. siječnja 2013. kojom je, u cilju smanjenja javnih troškova, utvrđen prestanak radnog odnosa privremenog osoblja s danom završetka razdoblja imenovanja te naložena isplata svih zaostalih naknada koje se odnose na razdoblje rada, uključujući i kada je novo imenovanje već bilo predviđeno u korist istog radnika.

U okviru izvršavanja navedene odluke, M.E. P.L. je 8. ožujka 2013. obaviještena o prestanku radnog odnosa u zdravstvenoj službi u Madridu, s učinkom od 31. ožujka 2013. Međutim, 21. ožujka 2013. upravno tijelo dostavilo joj je odluku o njezinu ponovnom imenovanju, koja je istovjetna ranijim odlukama i bez prekida u odnosu na njih, za razdoblje od 1. travnja do 30. lipnja 2013.

M.E. P.L. 30. travnja 2013. podnijela je upravnu hijerarhijsku žalbu protiv odluke o prestanku radnog odnosa kao i protiv novog imenovanja u svojstvu privremenog statutarnog osoblja. Nakon isteka zakonskog roka, kada se smatra da je hijerarhijska žalba odbijena zbog šutnje nadležnost upravnog tijela, podnijela je 13. rujna 2013. upravnu tužbu Juzgado de la Contencioso-Administrativo no 4 de Madrid (Upravni sud br. 4 u Madridu, Španjolska) u potporu koje je u bitnom istaknula da cilj njezinih uzastopnih imenovanja nije bio da se odgovori na povremene potrebe zdravstvene službe, već je njezin anga-

žman u stvari odgovarao potrebama za stalnom aktivnosti. Stoga, uzastopni ugovori na određeno vrijeme koji su s njom sklopljeni predstavljaju povredu zakona i moraju dovesti do promjene kvalifikacije radnog odnosa.

Prema sudu koji je uputio zahtjev, nacionalno zakonodavstvo o kojem je riječ u glavnom postupku, posebno članak 9. Okvirnog statuta, ne sadržava mjere za učinkovito smanjenje korištenja uzastopnih ugovora na određeno vrijeme. Naime, iako je poštovano najdulje trajanje radnog odnosa privremenog osoblja, na upravnom tijelu je da slobodno ocijeni razloge koji opravdavaju korištenje ugovora na određeno vrijeme kao i svrhovitost stvaranja stalnog radnog mjesta koje bi odgovaralo potrebama zdravstvenih službi. Međutim, i u slučaju otvaranja takvog radnog mjesta položaj radnika bi i dalje ostao nesiguran, jer da bi upravno tijelo moglo popuniti ta radna mjesta zapošljavanjem privremenog osoblja radi privremenog popunjavanja radnog mjesta, a da pritom trajanje ili broj produljenja ugovora o radu na određeno vrijeme tih radnika ne bude ograničen.

Svojim prvim i trećim pitanjem, koja valja ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 5. Okvirnog sporazuma tumačiti tako da mu se protivi to da tijela države članice na koje se to odnosi primjenjuju nacionalni propis, poput onog o kojemu je riječ u glavnom postupku, pri čemu se obnavljanje uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme u sektoru javnog zdravstva smatra opravdanim „objektivnim razlozima“ u smislu navedenog članka, jer se ti ugovori temelje na zakonskim odredbama koje dopuštaju obnovu radi osiguranja pružanja određenih usluga privremene, povremene ili izvanredne naravi te tako da upravna tijela imaju diskrecijsku ovlast stvaranja strukturalnih radnih mjesta čime dovode do prestanka zapošljavanja statutarnog osoblja?

Prema tome, člankom 5., stavkom 1. Okvirnog sporazuma zahtijeva se od država članica, u cilju sprečavanja zloupotreba uzastopnih ugovora o radu ili radnih odnosa na određeno vrijeme, učinkovito i obvezujuće prihvaćanje barem jedne od mjera koje navodi jer njihovo domaće pravo ne sadržava jednake zakonske mjere. Tri mjere navedene u stavku 1., točkama (a) do

(c) navedenog članka odnose se na objektivne razloge koji opravdavaju obnovu takvih ugovora o radu ili takvih radnih odnosa, maksimalno ukupno trajanje tih uzastopnih ugovora ili radnih odnosa te broj njihovih obnavljanja.

Stoga, treba odgovoriti tako da čl. 5., st. 1. toč. (a) Okvirnog sporazuma treba tumačiti tako da mu se protivi to da tijela države članice primjenjuju nacionalni propis prema kojemu se obnavljanje uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme u sektoru javnog zdravstva smatra opravdanim „objektivnim razlozima“ jer se ti ugovori temelje na zakonskim odredbama koje dopuštaju obnovu radi osiguranja pružanja određenih usluga privremene, povremene ili izvanredne naravi, iako su u stvarnosti navedene potrebe trajne i stalne te ne postoji nikakva obveza za nadležno upravno tijelo da stvori strukturalna radna mjesta, čime će prestati zapošljavanje statutarnog osoblja te mu je dopušteno popunjavanje stvorenih strukturalnih radnih mjesta zapošljavanjem „privremenog“ osoblja, tako da i dalje postoji situacija neizvjesnosti radnika, iako u predmetnoj državi postoji strukturalni manjak radnih mjesta za stalno zaposleno osoblje u tom sektoru.

Sud pravde Europske unije u predmetu C-16 od 14.11.2016.

2. Ustavni sud u načelu ne smije zamijeniti pravna stajališta nadležnih sudova, ali pazi jesu li ta pravna stajališta utemeljena na zakonskim propisima (zabrana arbitriranosti).

Iz obrazloženja:

Polazeći od navoda ustavne tužbe, Ustavni sud je istu razmotrio s aspekta eventualne povrede članka 29., stavka 1. Ustava, u smislu zabrane arbitriranosti, te s aspekta eventualne povrede članka 54., stavka 1. Ustava.

Članak 29., stavak 1. Ustava propisuje:

„Članak 29.

Svatko ima pravo da ... sud pravično i u razumnom roku odluči o njegovim pravima i obvezama...

(...)“

Ustavno pravo na pravično suđenje jamči zaštitu od arbitriranosti u odlučivanju sudova i drugih državnih tijela. Kad je riječ o tumačenju i primjeni prava na konkretne slučajeve, Ustavni sud u načelu ne smije zamijeniti pravna stajališta nadležnih sudova svojima sve dok sudske odluke ne otkrivaju bilo kakvu arbitriranost, a dostatno su obrazložene i, po potrebi, upućuju na relevantnu sudsku praksu.

Primjenjujući navedeno pravilo na konkretan slučaj, u ovom ustavnosudskom postupku zadatak je Ustavnog suda utvrditi može li se način na koji je u pravnoj stvari podnositelja proveden parnični postupak, odnosno način na koji su sudovi obrazložili svoje odluke, smatrati arbitrarnim i je li takvim postupanjem povrijeđeno pravo podnositelja na pravično suđenje (odlučivanje) zajamčeno člankom 29., stavkom 1. Ustava.

Razmatrajući obrazloženja prvostupanijske i drugostupanijske presude, Ustavni sud utvrđuje da se istima dostatno obrazlažu stajališta i uvjerenja Općinskog građanskog suda u Zagrebu i Županijskog suda u Zagrebu o postojanju odlučnih pravno relevantnih činjenica i okolnosti slučaja. Naime, na temelju rezultata provedenog dokaznog postupka utvrđeno je da prednik tuženika, provodeći reorganizaciju poslovanja i odlučujući da je za radom podnositelja prestala potreba, nije povrijedio prava podnositelja iz radnog odnosa. Budući da prednik tuženika u razdoblju od dvije godine nije mogao podnositelju osigurati prava propisana člankom 21., stavkom 1. ZOPRO-a, zakonita je njegova odluka da mu protekom dvogodišnjeg roka iz članka 21., stavka 2. ZOPRO-a prestaje radni odnos.

Tijekom ispitivanja prvostupanijske i drugostupanijske presude u odnosu na pravno relevantne činjenice i okolnosti utvrđene tijekom dokaznog postupka, imajući u vidu i razloge drugostupanijskog suda za odbijanjem žalbe podnositelja te razloge Vrhovnog suda za odbijanje revizije podnositelja, Ustavni sud nije našao ustavnopravno relevantne razloge koji bi uputili na povredu podnositeljevih ustavnih pra-

va na pravično suđenje, promatrano s aspekta zabrane arbitrarnog postupanja suda.

Slijedom navedenog, podnositelju nije povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno člankom 29., stavkom 1. Ustava.

Ustavni sud Republike Hrvatske, broj: U-III-2825/2012. od 7. travnja 2016.

3. Za ostvarenje zaštite od nerazumno dugog trajanja sudskog postupka, podnositelj mora dokazati da je prethodno koristio dopuštena pravna sredstva za ubrzanje sudskog postupka.

Iz obrazloženja:

U ustavnoj tužbi podnositelj ukazuje i na nerazumno dugo trajanje parničnog postupka, smatrajući da mu je time povrijeđeno ustavno pravo na suđenje u razumnom roku.

Ustavna tužba nije dopuštena u dijelu koji se odnosi na povredu prava na suđenje u razumnom roku zajamčenog člankom 29., stavkom 1. Ustava.

Člankom 72. Ustavnog zakona propisano je:

„Članak 72.

Ustavni sud će rješenjem odbaciti ustavnu tužbu: (...) ako je ustavna tužba (...) nedopuštena. Tužba je nedopuštena: (...) ako podnositelj tužbe u prethodnom postupku nije koristio dopušteno pravno sredstvo (...)“

Ustavni sud utvrđuje nedopuštenim dio ustavne tužbe u kojem podnositelj osporava razumnost duljine već okončanog sudskog postupka, jer podnositelj nije dokazao da je prethodno koristio dopuštena pravna sredstva za ubrzanje sudskog postupka u vrijeme kad je taj postupak još bio u tijeku (stajalište Ustavnog suda izraženo u rješenju broj: U-III-A-322/2014 od 23. prosinca 2014., objavljeno u Narodnim novinama, br. 8/15.).

Ustavni sud Republike Hrvatske, broj: U-III-2825/2012 od 7.4.2016.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb*